

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Tid:	Torsdagen den 5 december 2024 kl. 09:00-12:00	
Plats:	Esplanaden, Stadshuset	
Beslutande:	Charlotta Westerlund (S), ordförande Solveig Granberg (C), vice ordförande Ari Leinonen (S) Jan Lundberg (S) ersätter Mehrana Bassami (S) Alireza Mosahafi (M) Linda Lotare (V) Maria Lindvall (-)(L)	
Övriga deltagare:	Se sidan två	
Utses att justera:	Solveig Granberg	
Sekreterare:	digital signatur Sofia Gustafsson	§§ 45-51
Ordförande:	digital signatur Charlotta Westerlund	
Justerare:	digital signatur Solveig Granberg	

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ:	Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott
Sammanträdesdatum:	2024-12-05
Anslaget har satts upp:	2024-12-13
Anslaget tas ner:	2025-01-06
Förvaringsplats:	Kommunkansliet
Underskrift:	digital signatur Sofia Gustafsson

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Joline Göttfert (M)

Josefin Gunnarsson (M)

Tobias Holmbom (V)

Mariam Salem (MP)

Veronica Kerr (KD)

Tjänstepersoner

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Sofia Gustafsson, nämndsekreterare

Fredrik Åberg, ledningskoordinator HR SLK, § 48

Ulrika Bertilsson, arbetsmiljöstrateg HR SLK, § 48

Olivia Jonsson Ollander, arbetsmarknads- och integrationsenheten, § 49

Birgitta Bjur, VIVA Kompetenscentrum, § 49

§ 45

Diariernr: KS-2024/01035

JUSK Tid för justering

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

Att protokollet justeras senast den 12 december 2024.

§ 46

Diariernr: KS-2023/00052

JUSK yttrande på motion 1/2023 (återremiss): Ge möjlighet för alla anställda inom Umeå kommun att träna på arbetstid - återinför friskvårdstimmen**Beslut**

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen

Reservation

Alireza Mosahafi (M) och Maria Lindvall (-) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Deltar ej i beslut

Linda Lotare (V) avstår från att delta i beslutet.

Ärendebeskrivning

Jämställdhetsutskottet lämnade vid sammanträde 2023-02-21 yttrande på motion 1/2023: Ge möjlighet för alla anställda inom Umeå kommun att träna på arbetstid – återinför friskvårdstimmen inlämnad av Anders Ågren (M) Jämställdhetsutskottet beslutade då att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Jämställdhetsutskottet har efter beslut om återremiss i kommunstyrelsen beretts möjlighet att ånyo yttra sig i frågan innan beslut i kommunfullmäktige.

Motionären lyfter att en viktig del i kommunens attraktivitet är att vara en modern och bra arbetsgivare, med goda arbetsvillkor, där möjlighet till träning på arbetstid kan vara en del. Motionären hänvisar även till träningens positiva inverkan på människors hälsa, vilket skulle vara ett sätt

att minska sjukfrånvarokostnaderna, att öka hälsan bland medarbetarna och samtidigt öka produktiviteten.

En liknande motion behandlades även av kommunfullmäktige 2017. Kommunfullmäktige beslutade då att avslå motionen.

Det dåvarande yttrandet till kommunfullmäktige lyfter dock vikten av att arbeta för en ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro som en del av den långsiktiga kompetensförsörjningen och behovet av ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete där hälsofrämjande insatser ingår samt en översyn av det totala friskvårdserbudandet.

Jämställdhetsutskottets yttrande

De flesta kommuner har någon form av friskvårdserbudande för sina anställda. Enligt en kartläggning som fackförbundet Vision genomförde 2020 erbjuder 67 kommuner friskvårdstimme till alla anställda, 255 kommuner erbjuder friskvårdsbidrag och 73 kommuner, ungefär en fjärdedel, erbjuder både bidrag och tid. Endast 13 kommuner har varken bidrag eller friskvårdstimme. Flera kommuner har olika alternativ för medarbetarna beroende på verksamhetens förutsättningar, där (ett högre) friskvårdsbidrag erbjuds som ett alternativ till friskvårdstimme om det inte finns möjlighet att ta ut denna, exempelvis vid arbete ensam natt och liknande.

I Umeå kommun har anställda möjlighet att teckna motionskort på ett antal olika anläggningar där avtalade kort subventioneras av kommunen med 50%, maximalt 2000 kronor och där medarbetaren betalar sin del via löneavdrag. Den som är visstidsanställd med kortare anställning än tre månader, eller den som inte vill ta del av erbjudandet om motionskort kan i stället söka friskvårdsbidrag, även detta uppgår till max 2000 kronor. 2023 antog 27 % av kvinnorna anställda i kommunen och 31% av männen erbjudandet om motionskort och 16% kvinnor och 12% män nyttjade friskvårdsbidraget.

Att använda friskvårdsbidraget i stället för erbjudande om rabatterat motionskort kan ha många anledningar, exempelvis kan det handla om att man vill utöva en aktivitet som inte erbjuds på någon av de ställen där det

är möjligt att köpa motionskort men kan även handla om att friskvårdsbidraget inte innebär en kostnad för den enskilde utan är ett bidrag från arbetsgivaren.

Kvinnor arbetar i högre utsträckning inom vård, skola och omsorg med en stor del schemalagt och brukar- eller elevnära arbete och således får svårare att nyttja friskvårdstimmen som ska tas ut under arbetsid. Ett eventuellt införande av en friskvårdstimme blir därmed en jämställdhetsfråga. Att införa en friskvårdstimme som får tas ut av medarbetare när verksamheten tillåter riskerar att även det drabba kollektiv med medarbetare som arbetar i schemalagd verksamhet, verksamheter med ensamarbete eller där arbetslagen är små. Hanterandet av ett införande riskerar också att bli en fråga för enskilda enhetschefer inom ex. vård och omsorg där vi redan idag vet att dessa har arbetsmiljöansvar över flest medarbetare per chef. Inom för- och grundskolenämnden och äldreomsorgen har 35% respektive 26% av cheferna ansvar för fler än 30 medarbetare.

Det är rimligt att tro att i schemalagda verksamheter, med många medarbetare per chef och där vikarier idag är svåra att få tag på kommer det att vara svårare för medarbetare att skapa rutiner kring införande av friskvårdstimme.

Att fatta beslut om införande av friskvårdstimme utan att budgetera som sedan i realiteten inte kan tas ut av stora delar av Umeå kommuns medarbetare riskerar att inte få den hälsofrämjande effekt som motionären efterfrågar. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att för många av Umeå kommuns medarbetare finns det stora möjligheter att ta ut en friskvårdstimme då många arbetar i en verksamhet som inte är schemalagd.

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med hänvisning till svårigheter i att erbjuda friskvårdstimme likvärdigt. Vidare anser jämställdhetsutskottet att sjukfrånvaro bör, i enlighet med aktuell forskning, ses som ett i hög utsträckning könat problem och där lösningar måste fokuseras på strukturförändring. Sofia Elwér visar i sin avhandling *Gender equality and health experiences: Workplace patterns in*

Northern Sweden (Umeå universitet, 2013) att individuella/relationella strategier för att motverka ohälsa är sårbara och att ett strategiskt arbete bör fokusera på arbetets organisering och hälsosamma arbetsplatser. Lisa Harrysson visar i sin avhandling *An equal share, that's my medicine. Work, gender relations and mental illness in a Swedish context* (Umeå universitet, 2013) på kopplingen mellan betalt och obetalt arbete och kopplingen till psykisk ohälsa och pekar på hur ojämställdhet i parrelationer har samband med psykiska besvär i form av oro, ångslan och ångest hos både kvinnor och män.

I den senaste medarbetarundersökningen från hösten 2024 upplever kvinnor högre arbetsbelastning, lägre grad av handlingsutrymme och kontroll samt sämre möjligheter till återhämtning än män. Exempelvis är genomsnittresultatet 3,9 (av 6) för kvinnor och 4,4 för män på frågan om de har ork kvar att göra andra saker efter arbetsdagens slut. T2-rapporten från personalnämnden för 2024 visar att sjukfrånvaroprocenten för kvinnor är 7,6% medan den för män är 4,9%. Av de kvinnliga anställda är 58% långtidsfriska medan motsvarande andel för män är 68%.

Jämställdhetsutskottet vill särskilt betona vikten av strukturella och inte individuella satsningar för att minska sjukfrånvaron och att resurser bör sättas in där de gör mest nytta. Det kan handla om att synliggöra och åtgärda för hög arbetsbelastning, säkerställa inflytande över arbete, hälsosamma scheman, förläggning av arbetstid och återhämtning. Arbetet kan med fördel bedrivas i pilotsatsningar och i samverkan med akademi. Individuella lösningar på strukturella problem är sårbara och lägger ansvaret på den enskilde medarbetaren i stället för att arbetsgivaren bedriver ett aktivt hälsofrämjande genusmedvetet arbete för att synliggöra och motverka ohälsa och skapa hälsosamma arbetsplatser.

Beslutsunderlag

Motion 1/2023

JUSK yttrande 2023-03-02

PN yttrande 2023-06-07

KS-NAU yttrande 2023-11-07

KS yttrande 2023-11-14

PN yttrande 2024-11-12

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson

Annika Dalén

Jämställdhetsutskottets beslutsordning**Yrkanden**

Alireza Mosahafi (M) och Maria Lindvall (-): bifall till motionen.

Charlotta Vesterlund (S), Ari Leinonen (S) och Jan Lundberg (S); enligt tjänsteskrivelsens förslag (avslag på motionen)

Beslutsgång som godkänns

Ordförande ställer tjänsteskrivelsens förslag (avslag på motionen) mot bifall till motionen. Utskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag. Omröstning begärs.

Ja-röst för bifall till tjänsteskrivelsens förslag

Nej-röst för bifall till motionen

Omröstningsresultat

Namn	Ja	Nej	Avstår
Charlotta Westerlund (S)	x		
Solveig Granberg (C)	x		
Ari Leinonen (S)	x		
Alireza Mosahafi (M)		x	
Linda Lotare (V)			x
Maria Lindvall (-)		x	
Jan Lundberg (S)	x		
<i>Summa</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>1</i>

4 ja-röster och 2 nej-röster, 1 avstår.

Utskottet beslutar därmed enligt tjänsteskrivelsens förslag om avslag på motionen.

Beslutet ska skickas till

Motionären

Personalnämnden

§ 47

Diarienum: KS-2024/01031

JUSK deltagande i Forum jämställdhet 2025

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att ordförande samt vice ordförande deltar på det årliga nationella Forum Jämställdhet. Forumet genomförs 2025 i Lund den 5–6 februari.

Ärendebeskrivning

Forum Jämställdhet är Sveriges största jämställdhetskonferens. Målgrupp är förtroendevalda, chefer och experter i offentliga, privata och fackliga organisationer. Konferensen består av fördjupande seminarier och interaktiva verkstäder med utgångspunkt i jämställdhetsintegrering. Det är ett forum för både kompetenshöjning och nätverksbyggande inom jämställdhetsfrågor.

2025 genomförs konferensen den 5–6 februari med Lunds kommun, Region Skåne, Lunds universitet och Länsstyrelsen Skåne som lokala värdar. Deltagarkostnaden är 5100 kronor per person.

Beredningsansvariga

Annika Dalén

Linda Gustafsson

§ 48

Diarienum: KS-2024/01032

JUSK Uppföljning av medarbetarenkäten 2024**Beslut**

Jämställdhetsutskottet beslutar att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Fredrik Åberg och Ulrika Bertilsson från HR-avdelningen informerar om valda delar av resultatet från 2024 års medarbetarenkät. Utskottet informeras även om bakgrundsfrågan Etnisk tillhörighet som är ny i årets enkät.

Enkäten är uppdelad i områdena:

Arbetsorganisation, arbetsbelastning och krav, handlingsutrymme och kontroll, ledarskap, stöd, kunskaper och utveckling, återhämtning, säkerhet och trygghet samt lika rättigheter och skyldigheter.

Resultatet presenteras uppdelat på kön och könsidentitet, etnisk tillhörighet och föräldraskap (hemmahörande barn under 18 år eller ej).

Svarsfrekvensen för Umeå kommun är 85,2 procent.

§ 49

Diariernr: KS-2024/01033

JUSK Information om projektet Reflect**Beslut**

Jämställdhetsutskottet beslutar
att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Olivia Jonsson Ollander från arbetsmarknads- och integrationsavdelningen och Birgitta Bjur från VIVA Kompetenscentrum Våga Växa informerar om projektet *Reflect – samtalsmaterial om jämställdhet*.

Projektets syfte har handlat om att ta fram ett samtalsmaterial om jämställdhet som ska användas som stöd till samtalsledare. Materialet finns att ta del av på kommunens hemsida och är fritt att använda för olika verksamheter.

Materialet riktar sig till nyanlända unga och vuxna samt unga som avbrutit gymnasiestudier.

Projektet har genomförts i samverkan med Samordningsförbundet Umeåregionen.

§ 50

Diariernr: KS-2024/01034

Informationer 2024-12-05

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Linda Gustafsson informerar om aktuella händelser inom jämställdhetsområdet.

- Aktivitetsplanen kommer till utskottet i januari 2025. Kommer innehålla samma fyra områden som årets aktivitetsplan och aktiviteter formuleras utifrån dessa. Viss korrigerings kommer göras. Utskottet ger inspel.
- Återrapport från studiebesöket från Cento, Italien.
- Internationella medier visar intresse för Umeå kommuns arbete med jämställdhet, bland annat kommer nyhetstidning från Schweiz skriva ett reportage.
- Vid kommunfullmäktiges sammanträde 16 december 2024 kommer jämställdhetsutskottets årliga rapportering.

§ 51

Diariernr: KS-2024/00857

JUSK Information om En vecka fri från våld

Beslut

Jämställdhetsutskottet beslutar

att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen

Ärendebeskrivning

Jämställdhetsutskottet beslutade den 3 oktober 2024 att i samverkan med UmeBrå genomföra en kampanj med budskapet *En relation fri från våld* på lokalbussar i Umeå under tre veckors tid. Kampanjen genomfördes inom ramen för *En vecka fri från våld*.

Vid sammanträdet återrapporterar Annika Dalén och Linda Gustafsson från kampanjen.

Utöver kampanjen på lokalbussarna som jämställdhetsutskottet medfinansierade har budskapet *En relation fri från våld* även marknadsförts på kommunens hemsida, facebook och upptryckt på cykelsadelskydd. Kampanjen har haft god spridning.

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.